Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

Dépôt légal
LE GÉRANT

NĂM THỨ HAI SỐ 89 — MỖI SỐ 0 $ 05 — NGÀY THỨ TƯ 20 JUIN 1928

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC	
Một năm	5$00		6 $ 00
Sáu tháng	3, 00		3, 50
Ba tháng	1, 50		2, 00

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gửi cho M. TRẦN ĐÌNH-PHIÊN. Ai đăng quảng cáo việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG DÂN

敲民

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản ba kỳ thứ tư, sáu thứ bảy

BẢN QUÁN
Đường Đông-Ba, Huế
Giây thép nói số 62
Giây thép: TIẾNG-DÂN — Huế
Hộp thơ số 91.

DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE N° 6848

Người chân chính tự do chỉ cái gì có thể làm mới làm và chỉ làm cái gì có thích. Cái nguyên lý ấy đem thi hành với trẻ con, thì tất cả qui tắc của sự giáo dục là ở đó mà ra cả.

J. J. Rousseau

LÀM VĂN

(Tiếp theo)

Hoàn-cảnh là phần hữu-minh của vũ-trụ. Đối với phần hữu-hình, phải biết « sự-thực ». Biết « sự-thực » nghĩa là hiểu « nguyên-nhân ». Hiểu được nguyên nhân của vật-chất thời sai-khiến được vật-chất. Sai-khiến được thời minh làm được chủ, não minh được tự-do.

Muốn hiểu nguyên-nhân của vật-chất, phải quan-sát thí-nghiệm, nghĩa là phải biết các phép khảo-cứu của khoa-học. Học khoa-học theo cách dạy trong các trường sơ-đẳng trung-đẳng ta, không đủ để tập cho não biết khảo-cứu. Trong các trường ấy, học khoa-học thường-thường là học thuộc-lòng, học theo lối « vẹt nói ». Học như thế đã vô-ích mà không khéo lại có hại. Hại là vì có thể bị « nô-lệ » những đều đã học, có thể mắc nguy-hiểm. Tôi xin thuật câu-chuyện nầy để độc-giả xét : một hôm, tôi hỏi một cậu đã đậu bằng-cấp Cao-đẳng tiểu-học về cách [illegible] hạch. Cậu ấy trả-lời rằng: « để-phòng bệnh thổ-tả phải giết chuột, để-phòng bệnh hạch phải uống nước-lọc ». Tôi hỏi : « vì sao phải giết chuột trong bệnh thổ-tả, phải uống nước lọc trong bệnh hạch ? » Cậu ấy trả-lời rằng : « vì chuột truyền bệnh thổ-tả, nước lạnh truyền bệnh hạch ». Tôi lại hỏi : « vì sao chuột truyền thổ-tả, nước lạnh truyền hạch ?» Hỏi đến đó thời cậu ấy ú-ớ nói không được. Số là cậu ấy lúc-trước học thuộc-lòng, nên bây-giờ lộn cách truyền-nhiễm bệnh hạch với cách truyền-nhiễm bệnh thổ-tả. Lộn như thế có nguy-hiểm không? Nếu ở trường, không dạy nhiều chỉ dạy « vi-trùng bệnh hạch sống trong máu con-chuột, vi-trùng bệnh thổ-tả sống trong nước-lạnh », rồi lấy máu-chuột và nước lạnh đem soi dưới kính hiển-vi để học trò xem được sâu hạch và sâu thổ-tả, thời học trò chỉ cần nhớ một đều rất giản-dị, đều ấy là « nguyên-nhân ». Biết được nguyên-nhân ấy thời sau ra ở đời có gặp hạch hay thổ-tả chỉ suy mà đề-phòng. Sâu thổ-tả sống trong nước lạnh thời muốn đề-phòng phải đừng uống nước-lạnh, đừng ăn rau sống (vì rau-sống hay lấy nước-lạnh rửa) v. v. Sâu hạch sống trong máu chuột thời muốn đề-phòng phải giết chuột, phải cư-xử sạch-sẽ (cho chuột khỏi ở) v. v. . . . Xem chuyện ấy đủ rõ rằng học khoa-học như phần nhiều người học chưa phải đã biết được các phép khảo-cứu của khoa-học, mà có biết được các phép ấy thời mới tránh được sự nô-lệ bề ngoài.

Muốn tinh-thần được độc-lập thời phải biết suy-xét. Người ta trong tâm-hồn ai cũng có một tính-tình đặc-biệt làm cho mình là mình, chớ không phải mình là người-khác. Mình nghĩa là « thống-nhất », « tự-trị ». Nếu giáo-dục theo lối tự-do, giảy cách suy-xét, thời sự « thống-nhất» mỗi ngày mỗi thêm cao, thêm mạnh. Thí-dụ : giáo-dục như các thầy-dòng Port-Royal ở Pháp buổi-xưa, giáo-dục theo phép Montéssauri ở Nga bây-giờ là những cách giảy suy-xét. Nếu giáo-dục theo lối chuyên-chế, không cho suy-xét, thời sự thống-nhất ấy mỗi ngày mỗi mòn, mỗi dẹt, rút cục lại tâm-hồn mình là tâm-hồn ông thầy, tâm-hồn quyền-sách. Thí-dụ giáo-dục theo lối ta lúc xưa, giáo-dục theo lối một số nhiều các trường bây-giờ là những cách giảy chuyên-chế. Giáo-dục lối ấy không phải chỉ nói khi còn ôm sách đi học mà thôi đâu. Khi đã lớn rồi, tự một mình xem sách đọc báo, nếu không biết suy-xét, thời cũng bị « áp-chế » như khi còn đi học. Nếu biết suy-xét, biết giữ cho vẹn-toàn được sự thống-nhất của tâm-hồn mình, đừng để ý-tưởng lặt-vặt bề ngoài vào chiếm-cứ trí-não mình, thời mới tránh được sự nô-lệ bề-trong.

Người nào bề-ngoài đã biết khảo-cứu, bề-trong đã biết thống-nhất, thời đối với « văn-tự » cũng khỏi bị nô-lệ. Chỉ nên nhớ rằng văn-tự, cũng như bạc-giấy, ý tưởng cũng như bạc thật ; văn-tự nhiều mà ý-tưởng không có, thời cũng như nhà ngân-hàng sắp phải sập đó thôi.

Ai là kẻ hay làm văn « góp », đọc qua bài nầy, chắc cũng có tâm-bổ được ít-nhiều. Văn chương là tâm-hồn. Tâm-hồn là văn-minh. Văn-chương cao tức tâm-hồn cao. Tâm-hồn cao tức văn-minh cao. Xem như thế thời ta phải nhớ rằng: nghĩa-vụ người làm văn là nặng-nề lắm vậy.

TINH-TIÊN

BÁN CỔ PHẦN

Hiện ở Công-ty có người khai bán tám cổ phần là 160$00 xin bố cáo cho các cổ-đông biết. ai muốn mua viết thơ về cho Công-ty.

HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Công-ty

VẬN-VĂN

Trúc chi Từ
(CHUYỆN ĐI THI)

I. — Năm trước đi thi đận Tuyển sinh,
Nay bằng Yếu lược mới là vinh.
Lo lòn dầu tốn năm ba chục,
Mua chật ngôi trên ở dữa đình!

II. — Năm nay quan Đốc chấm trường ta,
Hội khảo thời có thầy Lại nha.
Ai nấy phụ huynh mời lời cả,
Các ngài diễn thuyết tối hôm qua.

III. — Môn thi chữ Pháp mới là ghê!
Rủi hỏng mau mau xách gói về.
Từ đó trọn đời không được học,
Sắp lo cày mướn, đón trâu thuê!

IV. — Học ươn học giỏi phải trông nom,
Nhà có nhà không quan cũng dòm.
Những tưởng trường thi, thi chữ nghĩa,
Hay đâu hàng cá lại hàng tôm!!!!

V. — Trăm ngàn đỗ được bấy nhiêu người?
Đậu hỏng tay quan đã định rồi.
Giám khảo xong về thêm nặng tải,
Tha hồ cờ bạc lại ăn chơi.

X. T. T

Làm trai
(CA-TRÙ)

Tri ngã giả, bất tri ngã giả, biết hay không ta cũng là ta. Kiếp mây râu đối với sơn hà, nợ hồ thỉ phần ta ta gánh đã. Lòng khẳng khái trước sau vàng đá, dầu chông gai nước lã cũng không từ. Máu nhiệt thành nung lại một lư, rồi có lúc được như người thế giới.

Trời sụp kìa ai lo chú khởi (1)
Núi dời nhờ có chi ông Ngu (2)
Ngang tàng một đấng trượng phu.

Bích-đài

(1) Đời xưa có anh Khởi nhân ngồi lo trời sụp.
(2) Ông Ngu-công dời núi.

TẠP-LOẠI

SINH-BÌNH CÙNG CHỦ-NGHĨA ÔNG GIÔ-RÉT *(Jean Jaurès)*
Lịch-sử ông Giô-rét
(Tiếp theo)

1) Ông Giô-rét đối với việc Đơ-rê-phuýt. — Ai có học lịch-sử Pháp thời cũng có biết việc Đơ-rê-phuýt là gì. Ông Đơ-rê-phuýt là một ông quân lính. Vào khoảng năm 1895, vì can vào việc « mật-thông với Đức », nên ông bị tòa án binh sự bắt tội khổ-sai hai mươi năm. Việc rất tầm-thường, nhưng bởi đó mà nước Pháp phải chia ra hai phe một phe phản-đối ông Đơ-rê-phuýt và một phe bênh-vực ông Đơ-rê-phuýt. Phe phản-đối tức là phái quân phiệt (armée) và phái giáo-đồ (parti clérical); phe bênh-vực tức là đảng cộng hòa (parti républicain) và đảng xã-hội (parti socialiste). Phe bênh vực muốn Chánh-phủ duyệt án Đơ-rê-phuýt lại, phe phản-đối không chịu. Bởi thế mà sinh công-kích nhau rất náo nhiệt.

Ngày 13-1-1898, báo Rạng-đông (l'Aurore) có đăng bức thơ của ông Dô-la (Zola) gởi lên ông Tổng thống. Bức-thơ ấy gọi là bức-thơ « tối cáo » (J'accuse). Đại-ý nói rằng: Ông Đơ-rê-phuýt là người vô tội; phái quân phiệt bày đặt những đều không có để làm hại một người vô-tội ; các ông nguyên-soái đã xử vụ-án Đơ-rê-phuýt, như ông Mét-xi-ê (Mercier. Bình-lô (Billot), Gông-xơ (Gonse) v. v. đều là người dối-trá, độc-ác. Nối theo bức thơ « tối cáo » các báo lại có đăng nhiều bức thơ của ông Đơ-rê-phuýt ở ngục gởi về cho vợ. Đại-ý nói rằng : « nhà nước đối với ông rất áp chế, không chịu xét đủ chứng-cớ cho ông ; ông vô-tội mà phải ở tù, cực khổ không thể tả xiết; cực khổ phần xác đã đành, lại cực khổ phần hồn nữa : vô-cớ mà mắc tội « phản quốc », sự xấu-hổ ấy dầu chết cũng không rửa sạch ». Thơ ông Dô-la nhời rất kịch liệt, thơ ông Đơ-rê-phuýt nhời rất thống thiết, mấy bức-thơ ấy đăng lên báo khiến nhiều người xem đến phải cảm-động, hiểu rằng các đảng bảo thủ đã lợi dụng việc Đơ-rê-phuýt để gây ra một « tấn-kịch chánh trị ».

Khi việc Đơ-rê-phuýt mới xảy ra ông Giô-rét lấy cớ ấy để công-kích xã-hội tư bản. Ông có viết : « Hiện nay, Âu-châu đương đứng vào giữa một thời kỳ rất nguy hiểm cho Văn minh và Nhân loại : thời kỳ ấy là thời kỳ quân phiệt chủ nghĩa (militarisme). Các nước tuy bề ngoài thuận hòa với nhau, mà bề trong cứ đua nhau súng-ống, rèn-gươm, dùng những kế-hoạch đê-tiện để thám thính nhau. Trọng nghề mật-thám, qui những vật ăn-cắp ăn-trộm : đó là mục đích của xã-hội Âu-châu hiện thời. Cách ít lâu về sau, khi ông Dô-la bị bắt vì bức thơ « tối cáo » ông đưa đơn lên tòa Đại hình khai rằng : « Vì sao những kẻ học thức trong nước như ông Dô-la phải bênh vực ông Đơ-rê-phuýt ? vì trong việc Đơ-rê-phuýt, Chánh phủ hành động một cách rất ám muội. Thiên hạ đồn rằng : trong vụ án Đơ-rê-phuýt Chánh phủ có đưa cho quan tòa xem một cái giấy bí mật, mà không cho bị cáo xem. Nếu quả vậy thời Chánh-phủ hành động quá chuyên chế ; nếu quả vậy thời vụ án Đơ-rê-phuýt đã xử một cách trái hẳn với pháp luật. Vì sao Chánh phủ lại làm một đều trái với công lý như vậy ? ở Hạ nghị viện, tôi đã chất vấn ông Thủ tướng nhiều lần, mà không khi nào ông trả lời được câu gì minh bạch cả » Một hôm diễn thuyết ở Hạ nghị viện, ông la to lên rằng : « Ừ, nay mai xã hội nầy sẽ trúc đổ, sự trúc đổ ấy không phải vì những kẻ thấy đều lầm lỗi mà phản đối như chúng tôi đâu, chính vì những bọn đã gây ra những đều lầm lỗi, như các vị nguyên soái của đế quốc buổi trước, các vị nguyên soái của dân quốc ngày nay . . . Tôi nói thiệt cho mà nghe : quốc gia nầy rồi sẽ tan nát. Mà vì sao phải tan nát ? Vì những thủ đoạn ám muội, những kế hoạch xỏ xiên, những tư cách đê tiện! » Ông vừa nói xong mấy câu ấy thời giữa Nghị trường ầm lên, nơi nầy đập bàn, nơi kia dậm cẳng, người nầy chửi, người kia mắng, ồn ào không khác gì trong một đám ầu đả. Giữa Nghị viện ông biện luận như thế, ngoài dân gian ông dùng báo để cổ động. Ông viết trong báo Tiểu cộng hòa quốc, (la Petite République) nhiều bài để chứng minh rằng ông Đơ-rê-phuýt là vô tội. Những bài ấy sau góp lại in thành một quyển sách, gọi là « các chứng cớ » (les preuves). Đại ý nói rằng : 1) xét kỹ các cảnh huống thời biết ông Đơ-rê-phuýt là người vô tội và biết vụ án ông đã xử một cách trái hẳn với pháp luật. 2) các đảng bảo thủ cố tâm làm hại một người vô tội để xóa lỗi cho nhiều người khác. Buổi ấy, trong xã hội có ông Ghê đơ (Jules Guesde) cũng là một vị lãnh tụ có tiếng, không chịu theo ông, lấy cớ nói rằng : « ông Đơ rê Phuýt thuộc về giai cấp tư bản chớ không phải thuộc về hạng lao động, đảng xã hội không nên bênh vực người tư bản. Ông trả lời lại rằng : « ông Đơ-rê-phuýt là một người bị quyền lực áp-chế ; một người đã bị áp chế thời không còn thuộc về hạng nào nữa, người ấy tức là nhân loại bị áp chế, đã lấy công lý làm chủ nghĩa như đảng xã hội thời phải bênh vực ». Ai khuyên, ông cũng không nghe ; ai nói, ông cũng mặc kệ, ông cứ một mạch công-kích mãi. Cách ít năm sau, ông Đơ-rê-phuýt được tha rồi mà ông cũng không thôi. Kịp đến năm 1903, Chánh-phủ chịu duyệt án Đơ-rê-phuýt lại, thời ông mới thôi.

(Còn nữa)

TINH-TIÊN

MỘT CÁI VẤN-ĐỀ QUAN-HỆ
TRONG HỌC GIỚI TA NGÀY NAY
(Tiếp theo)

Sự hạch cùng thi ngày trước, không phải là hoàn-thiện gì mà cũng không phải là rành công bình cả, song trong nước đã nhận cho là một sự quan trọng mà tai mắt trong xã-hội, thường thường trông nom vào, một nói rằng: tuyển trạch nhân tài ; hai nói rằng: bồi dưỡng sĩ khí. những người ra mà đương trách chấm trường, phần nhiều là những tay mô phạm, giữ mực công bình, cốt chủ trì văn-hoành cho sĩ phu tin phục, mà dầu có một đôi kẻ tư tâm tham lạm thì trên cũng kiêng đến phép nước, dưới cũng sợ dường công luận mà không dám công nhiên làm càn. Vì thế nên thói bôn cạnh trong học trò, tự nhiên mà không xuất hiện được.

Vài mươi năm nay, phép học khác xưa mà cách hạch và thi cũng đổi mới. Đương lúc ban đầu, người mình chưa xu về đường tân-học bao nhiêu, mà các sở công còn đang cần người dùng, nên phép hạch phép thi chưa có hạn chế ngày nay học nhiều, người dùng không hết nên phép thi càng hạn chế. Chỉ cứ một sự hạch Sơ-học-yếu-lược mà nói thì thấy mỗi năm mỗi thay cách mới, mà thường năm đến kỳ hạch kỳ thi, trong đám học-sinh, tự nhiên mà sinh ra một cái cảnh-tượng khủng hoảng :

Một là lo hỏng thì không thể theo học các bực trên ;

Hai là lo hỏng thì quá tuổi thành cả đời phải bỏ học ;

Ba là chưa quá tuổi mà lo hỏng thì năm sau không được hạch nữa thành cũng phải bỏ học cả đời.

Bởi những cớ khủng hoảng đó mà học trò sinh lòng nôn nã, cầu cạnh phương nầy, chạy vạy thế nọ, phụ huynh có con em đi học, cũng vì tình thế xúc bức đó mà phải chìu theo, thường năm đến kỳ hạch kỳ thi, kiếm nơi kỳ thác, tìm cách lo lót, điều ra những tấn tuồng rất đê tiện. Sĩ phong như thế mà phải gặp những tay chấm trường, cứ lấy công tâm mà đối phó, thì cái tệ không lưu hành ra được, khốn vì những người ra nhận chức thủ xã đó, kẻ có công tâm thì

, nào có nghĩ đến văn hoành là gì, công-khí là gì, bốt nhiên được lệnh phải đi chấm trường, cao hạ ở tay, thủ xã tuỳ ý, lại được cái nhịp học trò bôn cạnh như thế, không khác gì đi buôn gặp chầu, đi câu gặp chỗ, công nhiên dem trường thi hạch làm cái

Than ôi ! việc học việc thi, là một sự quan hệ trong xã-hội, nhà nước đã hạn chế trường học, mà việc thi việc hạch còn để một cách hững hờ cẩu thả như thế, sao mà dân gian khỏi lời oán trách.

Vậy mong cho nhà Học chánh lưu ý đến vấn-đề đó mà tu chỉnh lại, đến kỳ thi kỳ hạch thì phải đò xét cho kỹ càng để trừng phạt những kẻ bất chính tư lạm mà răn người khác đăng cái tệ chấm trường ăn lót không xuất hiện ra, thì học trò mới được tin phục vậy.

Hà hữu nhân

THẾ-GIỚI THỜI ĐÀM

NAM-QUÂN ĐÃ CHIẾM BẮC-KINH

Gần đây Nam-quân bắc phạt một ngày một tấn tới, Trương-tác-Lâm nhân việc Nhật-Trung xung đột ngỏ lời cầu hòa, nhưng chính-phủ Nam-kinh vẫn chẳng lạ gì Trương là một con cáo già, nói với lâm không khí nào hợp, nên họ không chịu giảng-hòa. Đã không hòa được mà thế-trận mỗi ngày mỗi kém, Nam-quân áp mãi đến Bắc-kinh, Trương bất đắc dĩ phải bỏ Bắc-kinh mà rút về Phụng-thiên, để quyền-chính lại cho Trương-học-Lương và Dương-vũ-Đình. Tôn Nội các Bắc kinh cũng bỏ trốn hết cả.

Có tin rằng ngày 7 Juin quân Diêm tích Sơn đã kéo vào Bắc kinh, và trong thành thì cờ hiệu chánh phủ Quốc dân đã có cắm cả. Vậy thì Bắc kinh đã thất thủ vào tay Nam quân rồi. Phái miền Nam nay đã đề nghị đến vấn đề cử Tổng thống Trung hoa Dân quốc, và để kinh đô ở Nam kinh cho hợp ý nguyện của Tôn Văn hay dời lên Bắc kinh để lấy thanh thế với liệt cường.

Còn Trương tác Lâm khi đi xe lửa về gần đến Phụng thiên, bị tạc đạn ở Liêu hà kiều, nay một phần sống mà mười phần chết (chưa biết chừng đã chết rồi mà họ còn giữ bí mật).

Dù sao, ta cũng chắc rằng Dân quốc Trung hoa nay đã vào tay Quốc dân đảng, còn Trương tác Lâm dù sống, hoặc chết mà con cái và bộ hạ có thể giữ được đất Mãn châu nữa thì cũng không có thể khôi phục thế lực như xưa được nữa.

Nhưng Quốc dân đảng có thể để Mãn châu ở đó mà nhìn mãi được không? Đây lại trở lại vấn đề kỳ giả đã bàn trong kỳ báo trước, bây giờ chỉ nhắc lại rằng : Nhật bản còn có quyền lợi ở Mãn châu thì

chính phủ Quốc dân chưa dễ thu phục Mãn châu được.

Nhật gần đây vẫn tuyên bố rằng đối với nội chính Trung hoa nhất thiết không can thiệp đến. Nhưng người Nhật giải thích mấy chữ « không can thiệp thế nào ? Không can thiệp đây nghĩa là : nếu Trung hoa đừng động đến cái gì của Nhật, đừng chạm đến quyền lợi, kiều dân, thế lực phạm vi, tô giới của Nhật thì Nhật sẽ không can thiệp, nhưng nếu hơi chạm đến một chút, dù bất ý nữa thì Nhật cũng phải ra tay để « bảo hộ ». Vả chăng nói không can thiệp đến nội chính thì chỉ là ở nội địa Trung hoa, chứ người Nhật lâu nay vẫn xem Mãn châu là không phải thuộc về lãnh thổ Trung hoa, vậy nếu chính phủ Quốc dân mà lăm le đến đất Mãn châu thì Nhật phải dương đầu đối phó, cái đó chỉ là « sự bí mật của thằng hề ». Hiện nay dư luận các giới Ngoại giao Nhật đã bàn đến vấn đề Mãn châu tự trị, đất Mãn châu thì phải người Mãn châu cai trị, vậy ở Mãn châu nên lập quân quyền mà đem một bậc hoàng thân nào của nhà Thanh trước hiện đương ở Đại liên để tôn lên. Cái thái độ của Nhật thế là rõ ràng, còn lừa dối ai được nữa.

Vậy kỳ giả lại nói lại rằng : cuộc Cách mạnh Trung hoa trước nhe cao thành thì còn phải một cuộc đại xung đột đã.

Ngô-Nhân

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Về kỳ thi Sơ đẳng tiểu học năm nay

Kết quả kỳ thi Sơ đẳng tiểu học năm nay, số thí sinh tất cả là 551, được vào vấn đáp là 155, bỏng thêm một trò, còn đậu được 154. Tính ra thì về phần bạch viết, hỏng mất hết 400 trò. Tại sao mà hỏng nhiều thế? Các học trò đi thi về đều lao nhao phàn nàng rằng vì bài âm-tả mà hỏng gần hết. Không phải rằng bài âm-tả đó khó chi cho mấy, nhưng vì hội đồng khảo-duyệt chỉ cho các khảo-viên Pháp đọc âm-tả thôi, đó là theo một tờ thông-tư trước của ông Học chánh trưởng nói rằng: các thầy Annam đọc không đúng giọng tây nên không cho đọc lại âm-tả như mấy năm trước. Vẫn biết người Annam ở nước Annam, sinh trưởng ở đất Annam thì làm sao mà nhái cho đúng hết giọng tây được, chỉ trừ một vài người đã có du học bên Pháp hoặc có thân cận cùng các ông Pháp còn bao nhiêu khi đều nói theo giọng Nam cả, chớ không đúng hẳn tây được.

Vả chăng học trò Annam đi học thì ròng cả năm lớp sơ đẳng đều học với thầy Annam, đã quen thuộc với giọng nói và giọng đọc của thầy Annam. Bây giờ vào hạch, phú nghe giọng một người Pháp thì tài nào mà hiểu rõ ràng cho đặng, thành thử viết nhiều chữ rất vô lý; mà mỗi chữ vô nghĩa thì mất hết 4 điểm, vì thế số học trò rớt về môn âm-tả đến hơn 300 người; Như vậy thì thi đó chỉ là thi nghe thôi, nên số học trò Quốc-học và học trò Đồng-khánh, học với thầy Pháp thì đậu nhiều hơn các trường sơ-đẳng thầy Annam dạy, thậm chí có trường đi thi hơn 40 mà chỉ có 4 trò đậu mà thôi.

Hương-Bình

Hội tập đánh chầu

Báo Tiếng dân số 87, ra ngày thứ tư 13 Juin 1928, mục thời sự ở Huế có đăng bài « Hội tập đánh chầu » nói có tay lão luyện, nuôi cô đầu, quyến dũ bọn thiếu niên khốn nạn, vân vân . . . . . Giả sử ở một tỉnh có nuôi cô đầu hát, có nhiều người nghe hát, thì bài ấy chỉ là một bài mông lông, nhưng ở Huế đây chỉ có Hội Bắc kỳ chúng tôi thuê cô đầu Thanhhóa vào diễn kịch, và chỉ có tôi tuổi đã ngót sáu mươi, làm Chánh hội trưởng, thế thì những nhời ông Nguyễn văn Thuộc đăng báo đó, là dụng tâm chỉ vào tôi, và hội Bắc kỳ, vậy xin nói rõ để độc giả biết rằng :

1° — Hội Bắc kỳ chúng tôi không phải là hội tập đánh chầu.

2° — Nếu có lập hội để làm việc chi, thì phải xin phép nhà nước, có điều lệ duyệt y, có chương trình công bố.

3° — Từ khi tôi lữ thứ ở Đế đô này, những khách của tôi toàn là bực đứng đắn, có dũ học thức kiến văn, duy chỉ có ông Nguyễn văn Thuộc là người ít tuổi hơn mà thôi.

Coi đó thì rõ những lời ông Nguyễn văn Thuộc là lời vu khống cả.

Đáng lẽ tôi phải cải chánh, song vì tôi có đem việc ông ta mà nói với bố mẹ ông ta, để bố mẹ ông ta biết mà răn ông ta, thì bố mẹ ông ta, đã chịu lời với tôi, vậy tôi cũng không trả lời làm gì.

Còn những hành chỉ của ông ta và duyên cớ vì sao mà ông ta đăng báo, thì đã có bức thư ngỏ của ông Hội viên Lê xuân Hoạt sẽ đăng lên báo để độc giả giám sét.

Chánh phó trưởng
Hội Bắc Kỳ Tảo Thiên ở Huế
Nguyễn văn Lư

L. T. S. — ông Lê xuân-Hoạt có đính theo bức thơ của ông, nhưng trong ấy nói về việc cá-nhân bẩn-bảo không thể đăng được.

NGHỆ-AN

(QỲ-CHÂU)

Trông thấy mà đau

Có một người đàn bà tên là thị-Định quê ở Anh sơn, xuân xanh độ trong 60 tuổi, trước đã lấy một người chồng ở Phủ long, lên làm gồ buôn bán ở phủ Quỳ, kiếm được lưng vốn khá to, sau người chồng chết, mụ ta cũng cứ mở trại dồn gồ như trước, buôn bán cũng phát tài nhiều. Nhưng vì lấy thế nhiều tiền mà ăn hiếp kẻ làm thuê, nên năm mươi rồi đây bớt tiền của một người bạn là Cu Phấn, y nông ruột nổi cuộc xung đột với mụ.

Khi ấy mụ ta nằm vạ, quan phủ mời bắt bọn Cu Phấn giam lại, còn mụ thì đưa tới nhà thương khám bệnh.

Tình cờ chẳng bẹn mà nên, ở nhà thương phủ Quỳ, có một ông tiêm thuốc, trục chừng trên dưới 30 tuổi, đau ốm.

Bấy lâu ông đã nghe tiếng thị Định lắm tiền.

Dịp đâu may mắn lạ đường, khen ai trỏ lối đưa đường dẫn đây.

Không biết tiêm thuốc thế nào mà bệnh mụ khỏi ngay.

Sau vì duyên cớ đó mà đôi bên lấy nhau, bất hai người vợ trước phải nhường mụ này làm vợ cả, phải kêu bằng chị, thế là mừng rỡ vô cùng. . . . Hiện ông làm việc nhà thương mà thường ngày chỉ lo vào rừng kiếm gỗ, những người đau ốm đến xin thuốc, khi thì bảo hết thuốc, khi thì hẹn đến mai khi thì ông đi vắng.

Những người dân trong phủ rất lấy làm phàn nàn, vì ông ở sở công mà làm việc tư, không biết quan trên có hiểu thấu chăng?.

Một người biết chuyện lai cảo

QUẢNG-TRỊ

Một cái cuốc mà đến oan mạng

Trưa mồng 7 kỳ giả đến chơi nhà bạn ở đường Đông-ba gặp một bác nhà quê ăn mặc lam lũ, mặt mày buồn xo, nói đi kêu oan cho chị dâu. Kỳ-giả hỏi ra mới biết nguyên đo như sau này :

Kỳ tháng hai năm ngoái ở thôn Chấp-lễ, tổng Huynh-công, phủ Vĩnh-linh tỉnh Quảng-trị, có xẩy ra một cái bi kịch rất gớm ghê, mà bọn Hương-dịch áp chế rất dã man: tên Em (làm thầy phù thủy) mua cái cuốc của vợ tên Phơ một quan tiền kẻm (tên Em và tên Phơ đồng họ) vác đi làm gặp tên Phơ, Phơ nhận cuốc của mình và nói tên Em ăn trộm, hai bên rầy lộn nhau. Lúc ra về, tên Phơ gặp tên Hương-mục trong thôn hỏi căn do lôi đâu rầy lộn. Phơ kể chuyện lại thì anh Hương-mục bảo rằng : « Chú đi mua cau trầu rượu thưa làng, rồi tôi sẽ xử cho ». Tên Phơ nghe lời làm theo, lúc làng xử thì đòi hỏi vợ tên Phơ, ả ta chối đi, làng mới nói rằng tên Em ăn trộm, phải phạt vạ một con heo 1 1 với cau trầu rượu. Lịnh làng truyền ra, bọn xấu trùm ra oai sấm chớp, nào gông nào trói dẫn tên Em về nhà bắt chạy vạ ngay, không thì giải quan. Tên Em cực chẳng đã vác nồi ba nồi bảy ra cấn cho làng thế mà bắt heo chịu vạ. Làng mời mỡ trói mỡ gông cho ăn cơm. Than ôi ! tưởng thế nồi cho làng là yên, ai đó làng lại đem trả nồi mà gông trói lại, bắt chạy tiền không thì giải. Tức nước lỡ bờ, tên Em không chịu, toan chạy ngay đến quan Phủ mong đến trời soi rạng. Lũ Hương-dịch đón lại, rồi tên Hương-mục bày vẽ rằng : Chú cần đám đất của chú để có tiền chạy vạ cho làng. Tên Em cực chẳng đã phải nghe theo và về thưa lại cho bà mẹ biết. Bà mẹ nghe qua tức mình đến nhà tên Hương-mục khẩn cầu cho con khỏi bán nương đất: nhưng tên Hương không chịu, bà ta núc mình thắt cổ mà chết. Làng báo phủ, phủ phái khám, rồi bẩm tỉnh mời cho chôn. Lúc chôn cất xong, tên Em xót mẹ, tức đất làm đơn kêu quan Tỉnh, quan kết án rằng tên Em vì bán đất cho nên mẹ tức mà tự tử phải phạt khổ sai một năm ; tên Hương-mục phải tù 9 tháng, tên lý-trưởng nghe phải phạt án treo, còn câu chuyện cấn nồi bán đất chạy vạ là cái nguyên nhân đám mạng ấy thì không thấy xét đến ! Kẻ oan cứ chịu oan mà kẻ gây oan cứ vô sự, nhà pháp luật có thấu cho chăng ?

Võ Danh ẩn sĩ lai cảo

QUẢNG-NAM

(TIÊN-PHƯỚC)

Lệ nồi vợ ở hạt Tiên-phước

Kỳ-giả ở hạt Tiên-phước đã hai năm, thấy cái hủ tục từ xưa mà nay còn như cũ.

Ở hạt Tiên-phước bất kỳ con nhà giàu hay nghèo, cưới được một người vợ cũng phải cay đắng trăm bề, mồng năm ngày tết, lễ nọ lễ kia thiệt là phiền phức : đến lễ Đoan-ngọ và Nguyên-đán bắt phải đi tết cha mẹ người con gái ấy 1 cái thủ lợn, 6 đòn bánh tét, ông nội bà nội ông ngoại bà ngoại người con gái ấy cũng đều một cái thủ lợn, 6 đòn bánh tét, còn chú, bác, cô, cậu đều một xương vai và hai đòn bánh tét. Còn mỗi tháng phải đi làm rể một lần, mang theo một chục trứng vịt, không thì một đôi gắp cá nướng mới được. Còn con gái nhà nghèo thì tết cha mẹ 1 cái thủ lợn và 6 đòn bánh tét mà thôi. Đến khi cưới còn đôi tiền nọ tiền kia.

Tục tệ như thế sao cho khỏi mang tiếng rằng : « bán con mua vợ » Thói xin mấy nhà có con gái phải mau mau đổi cải « chương trình cưới hỏi » lại.

Nguyễn-Tuy

BÌNH-ĐỊNH

(BÌNH-KHÊ)

Cái khổ của con trẻ nhà quê

Sự vào trường học, mỗi ngày mỗi khó, trường công đã ít mà lại bó buộc nhiều điều, mà trường tư cũng cấm hẳn. Vậy lũ trẻ con nhà nghèo trong chốn xa trường, có còn trông mong sự học gì nữa.

Đã vậy mà trong chốn thôn quê, có nhiều nhà dạy đôi đứa cháu, tập đánh vần, học chữ quốc ngữ, cũng bị có kẻ đi mách với quan rằng : nhà ấy, tên ấy dạy tư không xin phép. Mới đây có viên trợ giáo dạy chữ Hán trường Phú phong tới mách với quan rằng : có nhiều nhà rước thầy dạy tư trái phép, nên mấy người ấy bị bắt bớ khổ sở, làm cho lũ cháu, lũ em dại của họ cũng phải thôi học bơ vơ, còn trường công thì xa đi không tiện.

Sự giậy con em năm ba đứa trong nhà, không gọi là trường được mà pháp luật cũng không cấm. Thế mà có kẻ sinh sự, quan phủ mẫu cũng mượn đó mà làm lụy dân thật là vô lý vậy.

Lê phú Nguyễn

An trộm quả tang mà không tội sao?

Làng Kiên-mỹ huyện B. k. có tên Trần-Du tối đêm mùng 7 tháng 3 bị kẻ trộm khoét ngạch bẻ khóa vô lấy của mất 800$. Qua tối đêm mùng 9 nhìn được tang vật tại nhà Nguyễn-Liễu, hiện làng và tài chủ trình quan địa phương đến khám quả trong nhà nó có trữ mấy món đồ : nồi, áo, quần, nột vàng của người tài chủ. Tên Liễu thú cung rằng : tên Chức, tên Phục đến nhà nó rủ nó đi đến nhà Trần-Du lấy đồ, biểu nó có vô thì đứng ngoài cửa hậu, còn hai đứa kia vô lấy. Tên Phục lại chỉ tên Yêm, tên Nhờ, tên Khương, tên Thống, đem đưa hoa chủ Hường, quan có phái khám 4 chỗ không có gì, còn một chỗ nữa thì không khám. Không biết vì cớ gì ít lâu quan thả bọn ấy về cả. nên bữa sau ông thân Trần-Du lại mất trộm nữa. May đông tay nên kiếm được trâu khỏi mất. Tổng lý bắt bợm giải tới thì quan thả, còn sẩy sự đạo kiếp ở mô thì tổng lý bị can án, thế thì tổng lý làm việc sao được? lương dân an nghiệp sao được ?

Trần-minh-Tinh

PHÚ-YÊN

(TUY-HÒA)

Tiền mất tội mang

Vì việc nên ký giả phải đến Tòa sứ Sông-cầu nhân đó, biết được câu chuyện sau này :

Nguyên tên Đ. Đ. ở làng Ninh-Hoa, phủ Tuy-hòa, có cho tên L. C. người làng gần đó, vay một số bạc là 32$00, có làm văn tự rõ ràng. (Chính con mắt ký giả có trông thấy cái văn tự đó.) Nay đến kỳ hẹn rồi mà Đ. Đ. không thấy L. C. mang tiền lại giả thời phải thân hành tới nhà L. C. hỏi nợ. Lúc bây giờ L. C. bỏ lơ câu chuyện nợ nần, rồi dồ mưu sinh sự lôi thôi làm cho Đ. Đ. tức mình, lập tức về làm đơn lên phủ kiện. Rủi cho chủ nợ, mang đơn đến phủ thời quan không xử, phó thác cho thầy đề xét đoán, nay không biết « quan Tả nhĩ » xét xử thế nào, mà lại bắt Đ. Đ. giam cầm, còn L. C. thời điềm nhiên vô sự!

Cũng vì bất bình tức mình, cho nên người nhà Đ. Đ. nay lại đăng đơn kêu nài đến quan Công sứ Sông cầu.

Mong rằng : quan trên soi xét cho rõ chân tình.

Lê-sơn P. ạm-hoàng ký

Mấy lời thưa cùng các ngài vào hội TRUNG-KỲ CÔNG THƯƠNG LIÊN HIỆP

Hội Trung Kỳ Công thương Liên Hiệp chánh tổng cục tại Tourane vốn định là 50 000$00 chia ra 2000 cổ phần; mỗi cổ phần là 25$00 thời số cổ phần các Ngài ký vào đã quá số định đã lâu rồi. Song vì các Ngài có chậm trễ trong sự góp cho Hội cho nên chiếu theo điều thứ bốn mươi của điều lệ hội (Article 40), hội chưa định được ngày nhóm Đại Hội Đồng.

Vậy xin các Ngài còn ai chưa góp, xin lưu tâm mà góp ngay cho hội tại ba nhà Banque: Banque Franco chinoise Banque de l'Indo-chine à Tourane, Société de Crédits Annamite à Saigon (Việt Nam Ngân Hàng tại Saigon) mà trong thơ gởi bạc cho nhà Banque, xin nhớ nói rằng tiền ấy góp cho Hội T. K. C. T. L. H tại Tourane. Tiền đóng cho hội; các nhà Banque gởi cho hội không ai được lấy ra, đợi đến ngày Đại hội Đồng bầu cử người được quyền lãnh số tiền hội để làm công cuộc của hội trù định.

Đại quyền cho các Hội-Viên sáng lập Hội
VÕ DOÃN-GIA Industriel à Tourane

Ba người Việt-Nam chiếm giải Quán-quân

(Kỳ thi xe đạp 102km Hanoi-Haiphong ngày 22 Avril 1928)

Mr BỒNG chiếm VÔ-ĐỊCH GIẢI BẮC-KỲ đạp xe "Lucifer"

Mr DƯỢC chiếm VÔ ĐỊCH GIẢI BOUTET đạp xe "Chobert"

Mr CỒNG chiếm GIẢI NHÌ BẮC KỲ đạp xe "Automoto"

Ba người đều chạy xe đạp của hiệu TRÚC-THÀNH số his Rue NEYRET Hanoi, làm đại-lý.

Mấy chục thí-sinh Tây-Nam gánh tài đua sức trên quãng đường 102km, khi về đến đích thì ra ba tài-tử Việt-Nam chạy xe của hiệu TRÚC-THÀNH, chiếm giải Quán quân, nhờ được xe nhẹ và tốt, nên bỏ các tài-tử Tây-Nam khác một nửa đường.

Kể từ xưa cái giải Quán quân kia vẫn nhường cho người Tây mà nay người Nam lại đã được thế chẳng đáng mừng cho thể dục người mình, mà cũng vẻ vang cho hiệu TRÚC-THÀNH là cửa hàng người Việt-Nam biết chọn xe, kén người.

Hiệu ấy lại có bán các đồ phụ tùng chân chạy, các thứ xe rất tốt như là :

Monet et Goyon, — la Louve, — Moto, — Pace Sport, — Neuvre Empereur, - London, - Pneu-on v. v.

Motos « Le Grimpeur » bán giá đặc biệt 180p.

Motos « Evans » bán giá đặc biệt 180p.

Thơ từ xin gửi cho M. *Tiết-Hữu-Trung*, chủ hiệu *Trúc-Thành*.

X. lai cảo

BẮC-KỲ

HÀ-NỘI

Một tiếng súng nổ

Hôm 10 Juin hồi 6 giờ sáng, bỗng có một tiếng nổ rất to, mọi người đều ngỡ là súng trái phá nhà binh tập ở đâu ; vừa khỏi một chốc thấy khiêng 3 người bị thương ở ngoài bến tàu thủy sông cái đến Cảm trình đầu đuôi mọi lẽ như sau này : « Chúng tôi làm phu ở dưới tàu nhân có mười hòm hạt nẻ súng, chúng tôi chuyên ở tàu Tuyên quang sang tàu đi Nam định, để gửi cho nhà binh dưới ấy, vừa mới bắt đầu vác mỗi người một hòm, thì người dẫn bà này đi giữa, 2 chúng tôi một người đi đầu, còn 1 người đi đuôi, khi vừa sang đến tàu Nam, thì người dẫn bà này kêu nặng quá, quăng xuống, hòm liền nổ tung ngay theo. »

Người dẫn bà cháy cả quần áo cả tóc vội vàng chạy nhảy xuống sông cho tắt đi, song khốn thay! dù nhảy nước thì khó chữa lắm, phải đem đi nhà thương ngay, quan Đốc tơ cũng lắc đầu rằng : khó sống được. Còn hai người dẫn ông thì một người bị cháy sém 2 cánh tay phồng cả lên, mà đầu thì tóc cháy quắn cả như

CÁI NGHĨA ĐỜI NGƯỜI

(XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT)

Tác-giả : MARCELLE TINAYRE
Dịch-giả : HOA-TRUNG

Số 6

CHƯƠNG THỨ BA (Tiếp theo)

Ngày mai, khi mang hành-lý ra thì mụ Ba-bết đi đóng cả mọi cửa. Phòng bác tôi, phòng có An-lý và phòng tôi cứ để y không thay đổi gì, chúng tôi chỉ đem sách vở và các đồ dùng trong thư-phòng mà thôi. Khi cái chìa khóa quay trong ổ khóa lượt cuối cùng, lòng tôi rất là thổn thức. Tôi lấy nhìn lại cả các cảnh vật chung quanh, nọ những đường đi, những bức tường, những cây cối, cùng cái nhà vắng vẻ và tối tăm này. Rồi lên xe đi về phía tỉnh.

Đi trong các phố, những người qua lại gặp chúng tôi nhìn như ai cũng có vẻ ta lắng và trách oán. Mụ Ba-bết lấy khăn lau nước mắt. Bác tôi hai tay chắp lên ngực không nói gì hết. Xe đi theo một đường trồng dương-liễu để lên nhà ga, quay lại miền thành-thị còn nhìn thấy mấy cái vườn cây, cùng mấy làn khói gió thổi ngang ngang trên các nhà mái đỏ, được một đoạn rồi một lớp gò che lấp cả . . . Chuyến xe tốc-hành đi Ba-ri này đã đem tôi vào một cuộc sinh-hoạt mới vậy.

CHƯƠNG THỨ BỐN

Đến sáng ngày sau tôi thức dậy trong một phòng khách-sạn ở đường Tua nen. Tôi mặc áo xong, liền mở cửa sổ rồi ra lan can nhìn.

Khi ấy mới sáu giờ sáng. Sương mù pha ánh sáng mặt trời mới mọc thành một mầu nửa xám nửa xanh. Các mái nhà ở đảo Xanh-Lu-ý thì nhuộm sắc hồng hồng, còn dòng nước sông Xen ở bên tay mặt thời trải như một tấm thảm mùi lam sẫm. Những tàu bè cái đi cái đậu, những hàng hóa chở xuống cái lên, mặt sông đã có bề náo nhiệt lắm. Cái nóc nhà Giáo đường bằng cái hình cong uốn dịu dàng, trên đỉnh trói với một cái lầu chuông nhọn vắt. Ở đường xa và cao hơn nữa, những bức chạm mạ vàng của đền Thánh-giáo-đường có ánh mặt trời đọi tới thành rất rực rỡ vẻ vang.

Ấy đó là cái cảnh tượng Ba-ri phô bày trước mắt tôi một lần đầu trong buổi sớm mai : Tôi thấy những cái đẹp của mấy mươi thế kỷ dành lại đến giờ mà mấy lâu nay tôi chưa ngờ tới, những cảnh vật có vẻ phức tạp và trái nhau, mà thực là bao hàm trong một mối điều hòa vậy. Cái trái tim của thế giới thực là đánh ở chốn nầy.

Trong mối cảm động tôi tưởng tượng rằng cái quả tim tôi, cái quả tim gần tính và tính khiết của tôi cũng đánh theo cái hòa điệu của quả tim kia, rồi tôi đứng mơ tưởng hồi lâu. Cái cảnh buổi mai đẹp đẽ của thành Ba-ri đó có phải cái điềm lành của ta chăng ? Trong buổi bảy giờ, người anh hùng tiền định của ta đương thức dậy ở cái lều tiếp nào đây ? Khi nào ta sẽ gặp người ? Người thấy ta thì làm sao mà nhận được ta ? Tất cả những ý-tưởng ấy lộn xộn trong trí tôi, sinh trong lòng tôi một mối cảm hứng rất mạnh.

Khi hai bác chán tôi ăn cơm xong, đương uống ca-phê, thì có hai người tới thăm. Hai người đều già, tóc giải và bạc, râu cạo trụi, áo đeo băng bội tinh, nhìn bộ ra cách nhà học thức gêm bác, thực thà và thành bạch. Đấy là nhà Hy-lạp học Lam bê-ri và nhà thưởng bi học Rô-giang, đều có chân trong Bác học sĩ-viện. Hai người từ hai mươi năm nay vẫn thông tin tức với bác tôi mà nay mới được gặp lần đầu.

Một chốc có một người thanh niên đến, hình người cứng cỏi, cử động như máy móc. Mặt gần mà không râu nhìn không biết bao nhiêu tuổi ; đầu thì tóc giải, chải vuốt-lại sau, bày ra cái trán rất đẹp ; mắt đeo kính trắng gọng vàng ; quần áo thì là rất phẳng, không hề có nếp. Tôi nhìn người ấy hình dạng rất lạ lùng. Bác tôi tỏ cách vui vẻ lắm.

— « Chào ! ông Các Van tê. Đấy là Hy-lê, cháu tôi đấy.

Ông Các Van tê đơ tay chào tôi một cách cứng cát : — mọi hai ! rồi ngồi xuống cũng cứng cát hệt như một người binh Phổ-lỗ-sĩ làm thao diễn vậy.

Hai người bác sĩ già kia lấy lời chúc mừng chúng tôi mới đến Ba-ri và hỏi về sự học của tôi. Các Van tê thì nói chuyện với bác tôi bằng tiếng Đức tôi nghe chuyện hiểu rằng ông sẽ dự vào một hội đồng bác sĩ để đi tiếp tục việc khảo cổ-vật ở Ô-linh bi. Hốt nhiên ông đứng dậy . . một ! — đơ tay từ biệt : — một, hai ! — và quay ra đi.

Hai nhà bác sĩ kia cũng từ biệt ra nốt.

Tôi hỏi bác tôi rằng :

— « Bác có quen nhiều người ở Ba ri, không thế ?

— « Bác có nhiều bạn mà chưa khi nào gặp mặt, chính như hai ông Lam bê-ri và Rô-giang đó. Cũng còn có mấy người bạn thuở nhỏ, bây giờ họ viết báo và làm tiểu thuyết « mốt » nhưng bọn ấy thì bác từ ; lại có nhiều người nghèo khổ không ai biết đến, cũng có tính cổ quái như bác, cả đời chỉ làm con chuột thư viện mà thôi. Sau cùng có ông Sắc-Gi-ra là một nhà sử học, làm giảng viên ở trường Cao đẳng Sư phạm là bạn học của bác ở Tư-viện, ông ấy học rộng và tính liêm thành, bác mến lắm.

— « Sao bác không khi nào nói chuyện ông ấy với cháu ?

— « Nói làm chi để cháu thêm tưởng tượng vô ích ? Bây giờ cháu đã lớn, có thể tới dự các buổi tiếp khách của bà Gi-ra, không sợ gì.

— « Ông Gi-ra có vợ à ?

— « Có, vợ ông người ta nói rằng đẹp, nhưng bác không ưa, không phải là bà ta không đẹp đâu, nhưng bà ta có cái dáng điệu lả lơi và tính nết nhẹ nhàng khó chịu lắm. Đừng có nên nghe những lời bà ta khuyên nhủ. Dù đẹp, dù xấu, con gái cũng phải giữ liêm sỉ và trinh tiết.

(Còn nữa)

MÁY NGHE HÁT
VÔ TUYẾN ĐIỆN

Nếu các Ngài mua một cái máy V. T. Đ. (T. S. F.) của hiệu **RADIO-SINDEX**, thì các Ngài ở nhà cũng nghe được hát tây, hát ta, hát tầu và tin tức các nơi nỗi ngày ba lần.

Sáng 11 giờ 30
Chiều 6 giờ 15
Tối 8 giờ 45

Hiệu Radio-Sindex có bán đủ các kiểu máy V T. Đ. (T. S. F.) ai ai cũng có thể mua được nhiều giá lắm, ít tiền nhiều tiền có cả. Ai mua mấy thì Hiệu Sindex xẽ cho người đi đặt máy hẳn tận nhà tử tế cho các Ngài.

Ai muốn cần dùng điều gì cứ viết thư hỏi, muốn nghe thử cứ việc đến mà nghe tận hiệu Radio-Sindex không mất tiền.

Hỏi Catalogue T. D. mà xem

RADIO-SINDEX

63 bis Boulevard Paul-Bert — HAIPHONG

Téléphone n° 449

đều bụt ốc, còn người kia thì cũng bị một cánh tay bỗng phòng lên và mặt cũng phải sém mấy chỗ đạu lắm hai người này có khỏi cũng khá lâu. Người đàn bà kia đáng thương hơn vì chồng đi vắng có một thân phải đi làm phu nặng nề quá mà thiệt mất số phận mới có 25 tuổi chưa được người con nào sót. Đáng thương thay!

(T. H. N. B.)

NAM-KỲ
SAIGON
BÁO MỚI

Nghe nói ông Nguyễn-thành-Khiết, nguyên trước là quan tòa mới được chánh phủ cho phép xuất bản một tờ báo quốc ngữ tên là «Tam kỳ Nhựt-báo» và một cái Tạp chí cũng quốc ngữ là «Tam kỳ Tạp chí.»

Còn M. Bùi ngọc Thụ, chủ trường tư dạy đánh máy thì được phép xuất bản một tờ báo tên là «Kỳ lân báo» (La Licorne), mỗi tuần lễ ra ba lần. (Đ. P. T. B.)

Trang sư Cancellerí và ông Barthélemy cũng mới phát hành một tờ báo chữ Pháp tên là «L'Œuvre indochinoise» để phản đối cái chính sách của Outrey.

DỘC GIẢ LUẬN ĐÀN

GIAN-NAN KHÓ-NHỌC, TRƯỜNG-HỌC ANH-HÙNG

Một nhà triết-học có nói rằng: «Gian-nan khó-nhọc, trường-học anh-hùng». Lời-nói ấy, mới nghe qua thời tợ hồ như dễ hiểu, mà kỳ-thực ý-nghĩa sâu-xa, rất khó; bởi khó nên chỉ có người hiểu lắm ý-nghĩa; mà đã hiểu lắm ý-nghĩa thời theo lời triết-lý ấy mà thực-hành ắt phải sai-đường lạc-lối. Nếu bảo rằng: bao-nhiêu cảnh-ngộ ở đời có thể làm gian-nan thể xác khó-nhọc tinh-thần, đều là những trường-học của anh-hùng cả, thời chẳng những ở một mình xã-hội ta đây, mà khắp cả thế-giới những trường-học gian-nan khó-nhọc ấy, đã chiếm-cứ mất một phần nhiều hơn các trường-học khác; thế mà những kẻ do những trường khó-nhọc ấy xuất thân, trong mấy muôn người chưa được một người anh-hùng.

Bởi vậy, muốn cho câu nói của nhà hiền triết kia được rõ ràng, cho người đọc đến lời nói ấy khỏi sai lầm ý nghĩa, thời ta phải giải rõ ra mới được.

Vẫn gian nan khó nhọc là trường học để đào tạo anh hùng thiệt nhưng chỉ riêng cho hạng người đã sẵn có chí khí anh hùng, tâm can hào kiệt, nhân gặp cảnh ngộ gian nan khó nhọc ấy, để rèn dũa thêm chí khí, nung nấu thêm tâm can. Ví dụ: một người đã sẵn có chí khí anh hùng mà gặp phải cảnh ngộ eo lo khó nhọc, thời biết đem nghị lực để bước cho qua đoạn đường ngay

Kẻ đã sẵn có chí khí anh hùng cũng ví như người học trò đã đỗi rồi, có thể tự học một mình với mấy quyển sách; sách ấy tức là những lịch-sử và văn minh của thế-giới.

(Còn nữa)

Linh-Mậu

TƯ TƯỞNG MỚI

THANH NIÊN VÀ CÔNG CỤ

(Nguyên văn của Ngô trí Huy)

(Tiếp theo)

Trong ba đều đó đều có nguyên ý mà xét cho kỹ thì câu thứ ba «xem nhà bán công cụ nhiều hay ít» là thật đúng, vì công cụ là mẹ đẻ các thứ chế-tạo khác. Xà-phòng và lưu chất, cũng nhờ có đồ công cụ cho tinh xảo thì làm mới được nhiều, bán mới được rẻ, tức như một anh thanh-niên Giáp đi học mà trong rương có đồ may vá (kim kéo chỉ v. v.) thì không khi nào mang chiếc giày rách, hoặc mặc áo đứt nút, không đến như anh Ất, anh Bính thiếu những đồ may vá, thường khi đi ra ngoài mà phải mang đồ rách. Nước mà văn minh đã man đại khái cũng thế.

Hiện trong nước ta không có mấy nhà bán công cụ, có nữa cũng mua nơi nhà hàng tây mà thôi. Trong đám thanh-niên không những không có lòng ham những đồ công cụ đó, thậm chí nhiều kẻ chưa thấy công cụ ra thế nào, chưa nghe đến cái tên nữa, nói đến công-chuyện thanh-niên các nước, còn cho là chuyện trong chiêm bao, có đáng buồn không?

Nhưng cũng có một đều may, là thế-giới cứ theo con đường tấn-hóa mà lần lên, không ai ngăn được, nên những công cụ ở Âu-Mỹ cũng một ngày một du nhập, nếu bạn thanh-niên biết thừa cái phong triều đó mà lưu tâm khảo sát tìm sắm những đồ cần dùng về đường công cụ mà lần lần lấy công cụ đó để chế-tạo ra những vật liệu thì về đường sinh-hoạt sau này sẽ có một ngày kỷ-nguyên mới.

Sao vậy? thanh-niên mà cứ một mực kiểu dưỡng, không có tập luyện vận động, thì cái cơ năng không những không phát đạt, mà cái công cụ của trời đất cho mượn phú cho mình là «tay» cũng một ngày một hèn yếu mà đến khi hỏng, nên cần phải có đồ mà giúp cho cơ năng hoạt bát thêm ra. Huống những đồ công cụ như: khoan, cưa, bào, dũa, cùng đồng hồ, thước tròn, thước vuông, trong nhà hàng ngày nay đều có đủ ở trong phòng thanh-niên mà sắm đủ đồ đó, để xen vào vòi địa đồ, sách vở v. v. thì mới phải là một người thanh-niên văn-minh. Nói tóm lại thì loài người ngày nay, muốn khoách sung cái công cụ thiên nhiên cho hoàn toàn phải có đồ cơ khí nói trên để phụ giúp với cái tay trời sinh như thế mới gọi là đủ năng lực một người phổ thông. Tôi không trông cho thanh-niên làm được bậc vĩ-nhân mà chỉ trông cho thanh-niên làm cho được một người phổ thông. Muốn làm cho ra người phổ thông thì những đồ công cụ phổ thông kể trên nhứt định cần phải có mà không thiếu được.

Nay xin cử thanh niên nước Anh để làm gương. Thanh-niên nước Anh từ 12, 13 tuổi trở xuống thì trong phòng riêng những đồ chơi (như cưa, khoan, dũa v. v.) đều có đủ; 14, 15 tuổi trở lên thì đã có đủ các khuôn mẫu, hàng bán đồ khuôn mẫu mỗi chợ có đến trăm nhà, những nhà chế-tạo đồ khuôn mẫu đó, tư bản đến mười trăm vạn, những báo cổ-lệ đồ khuôn mẫu đó, mỗi xóm đều có, học-sinh giờ nghỉ học cùng lúc nghỉ nắng, đều dũ đồ mà tập nghề chế-tạo. Bên cạnh nhà tôi ở có một trường Trung-học có bảy trăm học trò, trong số đó có ba trăm trò trong nhà có những máy để chế-tạo những đồ thường thường. Từ có bộ quân-hóa, những trò có lòng nhiệt thành ái quốc, góp một ít sức để giúp việc công, mỗi ngày lễ và ngày chủ-nhật lãnh về nhà mà chế mỗi trò hai trăm đạn. Lấy bọn thanh-niên mà lại chế-tạo những đồ giết người là một sự không may, song đó là về vấn-đề khác chưa bàn đến, chỉ nói về năng lực của thanh-niên thì thanh-niên nước Anh cũng là xuất sắc vậy. Thế mà người ta còn cho là kém thua thanh-niên nước Đức. Ở nước Đức trong nhà một tên phu xe những đồ công cụ không kém gì một sở công xưởng. Nói công xưởng thì có khi rộng nghĩa là những đồ trong nhà đã dùng mà làm các vật chế-tạo cho hoàn thiện. Hùng vĩ mấy cái năng lực của thanh-niên nước người!

Ký giả không phải theo chủ-nghĩa sùng bái vật-chất văn-minh, song nếu trong đời chưa có một cái thuyết gì đánh đổ được câu lý luận:

«Hạnh phước của loài người phải cần có vật-chất.»

Thì ký giả xin bạn thanh niên ta hãy xem hai bàn tay ta, cùng công cụ các nước văn-minh thì hiểu rằng không những bọn thanh-niên làm công mới cần có công cụ mà đã là thanh niên thì ai cũng cần có công cụ mới được.

HẾT

Tha-sơn-Thạch lược dịch

VIỆC THẾ GIỚI
Á-ĐÔNG
TẦU

Tin báo Tàu

Việc Tế-nam. — Tưởng-tác-Tâm có nói rằng việc Tế-nam, người Nhật không muốn giao thiệp với chính phủ Quốc dân, chỉ mời Tưởng-giới-Thạch đến Tế nam một chuyến là giải quyết xong. Nhưng Tưởng giới-Thạch lấy cớ việc quân bề bộn không thể đi được.

Vì thế Thôi-sĩ-Sâu là Tế-nam giao thiệp viên của chính phủ Quốc dân đóng tại Thượng hải, quyết để việc Tế-nam cho Tưởng giới-Thạch xử trí. Tưởng mời cử tiá-thanh-Tuấn đến Tế-nam yêu cầu người Nhật rút quân.

Chính phủ Tầu cố giữ thái độ ôn hòa. Như: ở Thanh-đảo tướng Nhật đưa tối hậu thư cho các quân sự Tầu yêu cầu phải bao ngày rút quân Tầu ra khỏi đất Thanh-đảo, thì nghe như quân Tầu đã ưng rồi.

Ở đảng bộ Trung ương chính phủ Quốc dân lại họp một kỳ hội nghị trọng yếu, tôn chỉ kỳ hội nghị ấy như sau này: 1) Thái không niêm sát hàng Nhật. 2. Thôi không kiểm yết những khẩu hiệu phản Nhật.

Thái-đốc-Bật là chủ tịch hội nghị này có nói rằng dân chúng nên lượng cho cái khổ tâm của Chính phủ. Sau khi bắt phạt thành công rồi sẽ đối Nhật. Thái lại nói rằng sau này các thợ thuyền nếu tự mình thêm lấy thì giờ làm việc lên, các nhà buôn, nên dã xướng quốc hóa, các nông dân nên gắng sức về việc sinh sản để mà giúp nước, còn như phương pháp tiêu cực và câu khẩu hiệu lung tung thì nên bỏ cả đi thôi.

Mấy ngày hôm sau có nhiều người vì phát truyền đơn phản Nhật mà trong truyền đơn nói nhiều câu khích liệt quá nên đã bị cảnh sát bắt giao tòa xử.

Coi vậy thì biết chính phủ Tầu hết sức nín nhịn. Song đó là những tin trước khi Trương-tác-Lâm chưa bị nạn và nam quân chưa vào được Bắc-kinh. Không biết sau này Quốc dân đảng thống nhất Trung-hoa rồi thì thái độ Tầu thế nào, chắc cũng chưa quyết liệt với Nhật được.

Tuy nhiên, về phần chính phủ thì nín nhịn, nhưng về phần Quốc dân Trung hoa thì việc đề chế cứ tiến hành đều. Các nơi đều tổ chức hội đối Nhật và điều tra về việc lấy chay hàng Nhật. Những hàng cần dùng mà Tầu không có, như than đá thì họ tìm đường mua của nước khác, dù đắt hơn hàng Nhật họ cũng mua. Lại tổ chức hội tuyên truyền chia nhau về hương thôn diễn thuyết để nhất trí đề chế. Phu làm bến tầu và kho hàng Nhật cũng đều đình công đi tìm nghề khác, không rỡ hàng cho Nhật nữa. Có mấy tầu buôn Nhật sang Xiêm-la vì không có phu rỡ hàng mà phải đóng lại. — Việc quyên tiền ở Xiêm la các thợ thuyền tự nguyện bỏ ra năm phần trăm (5 %) tiền công, các phu làm cao su bỏ ra mười phần trăm (10 %). Các ngân phiếu cứ mỗi đồng họ đề ra một xu, các hàng buôn vải định đem hết số tiền «dung» nộp chính phủ, các hàng buôn gạo thì mỗi bao lấy 4 xu. Sở cao su cứ mỗi gánh lấy hai hào. Các chức viên làm việc đều bỏ ra 10 phần trăm tiền lương hiện còn lạo tục quyên mãi.

Theo T. N. D. B)

Vô tuyến điện và báo Tây

(Tin ngày 9, 10 tháng 6)

Trương tác Lâm. — Ngày 9 có tin Cáp-nhĩ-tân rằng: Tuy rằng tin tức còn giữ bí mật, nhưng có nơi nói chắc rằng Trương-tác-Lâm đã chết rồi. Tình hình

CÁO-BẠCH
HỘI «NAM-HƯNG TƯ-NGHIỆP HỘI-XÃ»

Xin thông cáo các ngài cổ-đông và bạn hàng rằng: từ nay về sau Qui ngài có gửi thư từ hoặc mandat hay calis hàng về cho bản hội thì xin đề là:

Monsieur le Directeur
NAM-HƯNG TƯ-NGHIỆP HỘI-XÃ
77—79 Rue des Cantonnais
FAIFOO (ANNAM)

(Hội nay đã bỏ hẳn bản hàng, lụa, tơ, thao - Hội đã lại FAIFOO)

Le Directeur
NAM HƯNG TƯ-NGHIỆP HỘI-XÃ — Ung Hà

Đã tiện, lại lợi, lại chắc chắng trăm bề

Đồng bào ở Trung kỳ ai cũng còn nhớ mấy năm về trên, ai có xe hơi đem đi bảo hiểm, thì phải chịu: giá cao, và gấp; nhiều đều bất tiện. Đến khi ông Phạm-Diệm mở hiệu Bảo-Hiểm ở Quinhơn thấy ngày một sự tiện lợi đành rành. Trước phải trả 7$50 hay là 5$00 một người hành-khách, thì từ đó về sau chỉ mất có 2$00 hay là 1$80 mà thôi.

Hay thay! sự cạnh tranh trong thương cuộc, rất ích lợi cho thế gian ngày nay phong vân những nhà Bảo Hiểm khác, mo biết về sau gặp đều tai rủi, thường bồi thế nào) cũng có đôi cho gần theo giá 2$00 và 1$50, thì lại nghe ông Phạm-Diệm sắp trụt xuống còn có đồng-mốt, đồng-hai (1$10, 1$20) một người hành-khách mà thôi.

Như vậy, chủ có xe cần chi phải đi đâu, tiềm ai cho lắm lỗi, đến hẳng ông Diệm, hiện thấy giá rẻ, lắm mau, điều lệ rõ tờ có ông ta ký kết, lúc hiểm nguy có ông ta xét tra, có phải đã tiện lại lợi lại chắc chắng trăm bề không?

VƯƠNG-QUANG-NHƠN công-ty

Chủ có xe kính cáo

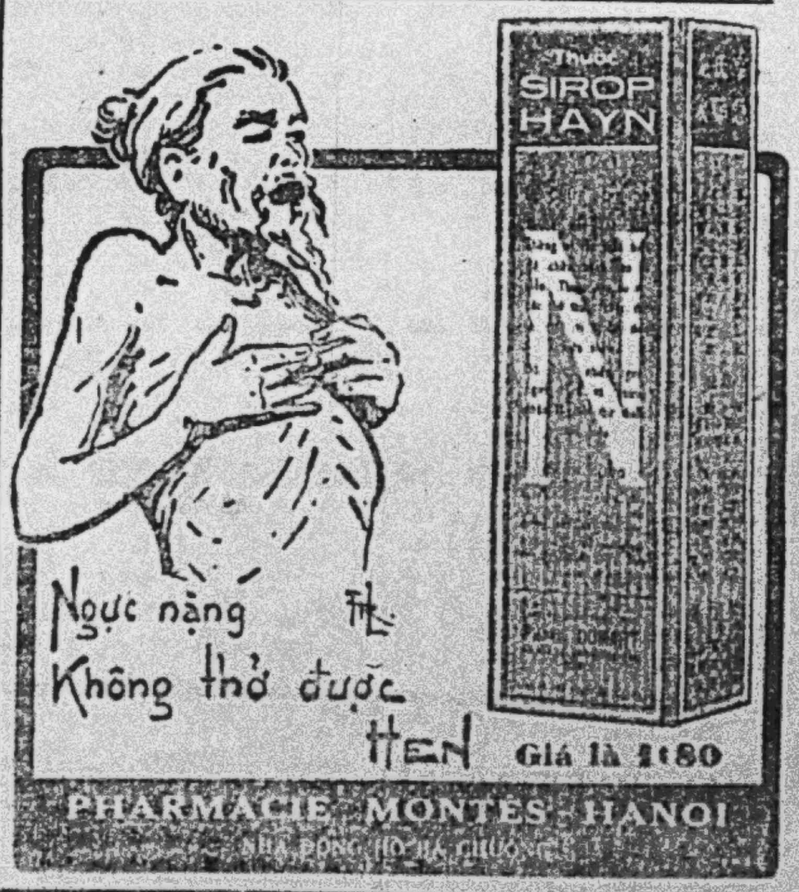

HIỆU CON BƯỚM BƯỚM

ĐẠI-QUANG-DƯỢC-PHÒNG 46 boulevard Tổng-Đốc-Phương, CHOLON — Chi-Điểm 47 Phố hàng Đường, HANOI

Gởi bán khắp cả mấy hiệu thuốc bắc trong xứ Việt-Nam, Cao-Man và Ai-Lao thứ thuốc nào có hiệu con bươm bướm mới là thứ thiệt

Ở xa gởi thơ đến mua nếu nhà giây thép nơi đó gởi được theo cách lãnh hóa giao ngân thì xin chiếu theo, tiền gởi hàng người mua phải chịu

Sốt nóng..... 0$10 rét... 0$15, 0$10	Rượu Tê phong thấp 1$50, 0$80, 0$20	Thốc Ho bột hoàn 0$10	Thuốc Cam tích 0$10	Dầu thượng hải	Vừa uống vừa thoa chữa khỏi bách bệnh 0$25
Rượu bổ 2$00 1$00, 0$30	Thuốc Bổ thận 2 hoàn 1$00	Thuốc Giang mai 1$50	Dầu như ý đại quang 0$10	Huyết trung Bửu	Thuốc bổ nhất trong hoàn cầu 2$00 1$20
Thuốc Đau mắt 0$20	Thuốc Điều kinh 2 hoàn 1$00	Thuốc Lậu 0$40	Nhan trừ muỗi 0$20	Bổ phế thánh dược	Thuốc ho rất thần hiệu 0$80 và 0$40

SIROP PECTORAL DES ENFANTS

là một thứ thuốc ho trị các bệnh ho trẻ con hiệu Bào-chế PHẠM-DOAN-ĐIỂM ở Tourane mới l'im ra

việc mưu hại vừa rồi như sau này: Họ treo một trái nổ cực to lên mái cầu xe lửa, tới xe thiết giáp của Trương tới nơi thì họ cho rơi xuống nóc toa, làm cho toa gãy vỡ tan ra, và những toa sau cũng bị cháy và trật hết; cái cầu cũng bị hư hại nhiều; có mảnh bắn ra đến 50 thước. Người Trung-hoa có 4 nói việc mưu hại nầy là do người Nhật bản tổ chức; Người Nhật bản thì lại đổ cho những Nam-quân ăn mặc thường dân gây nên.

Ngày 14 lại có tin rằng: Vỡ cái mảnh bẻ của Trương-tác Lâm vẫn mỗi lên đến khác. Người nói Trương chết rồi, người thì nói Trương bỏ dân. Không ai được rõ thêm Trương cả, đến các Lãnh-sự các nước cũng quan chức Trung-hoa cũng không được vào thăm.

(Theo Arip)

(Tin ngày 8 tháng 6)

Tình hình Bắc-kinh. — Quân Phụng-Tường đương đóng ở Nam môn Chính-phủ Nam-kinh muốn giao cho Diêm-tích-Sơn giữ thành nhưng Diêm sái vì Phụng muốn giữ thì để cho Phụng.

Vậy ngày 8 Juin Quốc-dân-quân (quân Phụng) có lẽ đã vào thành. Thành phố vẫn yên, những đội cảnh binh đi tuần khắp nơi.

(Impartial)

(Tin ngày 10 tháng 6)

Quân Sơn tây vào thành. — Quân Sơn-tây do tướng Thương-châu chỉ huy đã vào thành Bắc-kinh trưa hôm thứ bảy (9 Juin) không xảy ra việc gì lôi thôi cả.

Chiến tranh ở gần Thiên tân. Nam-quân và Bắc-quân đã đánh nhau ở nơi cách thành Thiên tân về đông nam 25 km gần mặt biển. Đường giao thông với Đại-cô bị mắc nghẽn. Bắc quân đã đặt đội pháo thủ ở phía Bắc tỉnh Đại-cô, như vậy tỏ ý họ quyết kháng cự.

Sau lại nghe tin ở Đại-cô rằng Trương-tôn-Xương đã đóng trên bờ sông phía bắc (Hải hà)

(Impartial)

(Tin ngày 10 tháng 6)

Tình hình Thiên tân — Tình hình Thiên tân vẫn rối loạn. Những tàu binh của quân Phụng thiên tháo lui sinh xung đột với quân liên-minh cả của mình là quân Tôn-truyền Phương và Trương-tôn Xương, vì quân Tôn và Trương muốn chống lại Nam quân.

(Arip)

Tin ngày 9 tháng 6)

Mãn châu tự trị. — Nhiều giới ở Nhật bản đương bàn về việc Mãn châu tự trị, và muốn đem Hoàng thái Kun hiện đương ở Đại liên về làm vua Mãn châu, ý kiến ấy là dựa vào lý tưởng: đặt Mãn châu phải người Mãn châu cai trị.

(Tin ngày 31 tháng 5)

Phụng thiên lại có bom. — Có mấy quả bom ném ở gần các sở của người Nhật bản ở Phụng thiên, không ai bị thương. Vệ binh Nhật bản đã hiệu triệu tất cả.

(arip

(Tin ngày 10 tháng 6)

Tin Chính phủ Nam kinh. — Muốn giữ cho cái tiện độ của đảng Quốc dân, đề phòng cho một vài viên tướng lĩnh khởi phá hoại và bồi đắp cho các thành thế của Chính phủ thì Chính phủ Nam kinh định cử Diêm Diêm Khải hiện làm chủ tịch lên chức Tổng thống Trung-hoa.

Sau nữa vì muốn kết chặt mối liên lạc của Chính phủ Nam kinh với Phụng ngọc Tường, nên đình cử Vương chính Đình vào chức Tổng trưởng bộ Ngoại giao, vì Vương là người rất thân của Tường.

Của việc đặt nơi Thủ phủ thì có người muốn để ở Nam kinh, như vậy thì hợp chí ý của Tôn đặt Tiên và tỏ rõ là Trung hoa là một nước mới hẳn. Nhưng phải tranh miên tại muốn thiên lên Bắc kinh để làm mạnh thêm cái thanh thế của Chính phủ trong toàn thể Trung hoa và đối với ngoại quốc nữa.

(Tin ngày 29 tháng 5)

Tưởng-giới-Thạch từ chức. — Có tin đồn rằng Tưởng-giới-Thạch xin từ chức Tổng tư lệnh lấy cớ rằng cuộc bắc phạt đã xong rồi: nhưng có lẽ thực ra là vì có đụng chạm gì với Phụng ngọc Tường. Song theo tin khác thì Tưởng lại cứ giữ chức cũ để trị lại Phụng ngọc Tường quá kiêu ngạo kia.

Tin sau cùng nói rằng Tưởng giới-Thạch đã xin từ chức (Tưởng lại thi hành cái thuật này lần nữa! Trong cuộc giao thiệp với Nhật bản, Tưởng thấy nhân dân không bằng lòng nên lại xin từ chức, nhưng vẫn cũng là cái thuật từ chức năm ngoái. Không mấy chốc mà ta lại sẽ thấy Tưởng lại nhẩy lên sân khấu đó thôi).

(Theo arip)

NHẬT

(Tin ngày 9 tháng 6)

Điền trung xuất chết. — Một cuộc âm mưu để hại Thủ tướng Điền trung đã phát lộ. Họ định hạ thủ tại nhà ga xe lửa Uyeno, nhưng sáng hôm thứ sáu (5 Juin) đến lúc cuối cùng thì lộ nên ngăn ngừa được (arip)

ÂU-CHÂU

PHÁP

(Tin ngày 10 tháng 6)

« Quan Báo » (Journal Officiel) có đăng bản thống kê nhất định số các Nghị viên các chính đoàn tại Hạ nghị viện như sau này:

Liên hiệp Công hòa Dân chủ 103 người:

Dân chủ Bình dân	49	—
Dân chủ Xã hội	20	—
Cộng hòa Tả dực	63	—
Tả dực Liên hiệp	18	—
Tả dực Độc lập	15	-
Tả dực Cấp tiến	53	—
Cấp tiến Xã hội	125	—
Cộng hòa Xã hội Biệt lập	18	—
Cộng hòa Xã hội	13	—
Xã hội S. F. I. O	103	—

Các ông Hạ nghị viên về đảng Cộng sản không thuận để ghi tên mình vào « Quan Báo ».

ĐỨC

Nội các mới. — Hôm thứ ba này, ông Thống lĩnh Hindenburg cử ông Hermann Muller là lĩnh tụ chính đoàn Xã hội trong Nghị viện đứng lên lập một tòa Nội các đại liên hiệp (thay tòa Nội các Marx)

ANH

Tin ngày 11 tháng 6)

Nước Anh tuyên truyền hòa bình thế nào. — Ông Sammel Horse Bộ trưởng bộ Hàng không đã tuyên bố rằng việc dự bị chu mấy chiếc máy bay ném đạn trái phá đi xa đã xong cả rồi, những máy ấy có thể liên lạc tất cả mọi nơi trong đế quốc Anh, cả Ấn độ và Úc-châu cũng vậy (Anh thi ưu với Thuộc địa). Các tàu ấy hành động trong một vùng đường bán kính là 1 500 dặm Anh, tốc độ của nó là 160 km một giờ

Hòa bình gớm thiết!!

(arip)

TIÊN-LONG THƯƠNG-ĐOÀN

醫藥龍仙

BAO THƯƠNG THỔ HÓA

CHẤN HƯNG CÔNG NGHỆ

Mục đích Tiên-Long Thương-đoàn liên-lạc đoàn-thể thương giới, chấn hưng nền kinh tế nước nhà.

Tiên-Long Thương-đoàn có tổ chức việc bạ cải-lương rất có ích, để giúp đỡ bạn thương nghiệp Việt-Nam, cho đúng đắng vào địa vị thiết thân vốn buôn, ai chơi đến của Tổng-cục Tiên-Long mà hỏi chương trình thể lệ.

Cần đăng nhiều người làm Đại lý để bán chế phẩm Tiên-Long, vì nội hóa ngoại hóa khác v. v. trong thì Đông-pháp, hoặc ân hương hoặc ân hoa-hồng, ai muốn làm mời đến Tổng-cục thăm chuyện.

Hương công được lửa công nồng. *Rồi xem phẩm đã thỏa lòng mới ưa*

Bạn thương nghiệp Tiên-long thương-đoàn chúng tôi có lời kính trình các quí khách, chiếu cố đăng thử chế Tiên-long tự nhiên hương trà, bản hiệu chuyên môn kế cứu 15 năm trời, nay đã được hoàn toàn công hiệu, cũng đã 2 thứ: Liên-tử và Ô-long, chế gói, chế hoa, giá bán phải chăng, bán buôn lại rẻ hơn

Hương vị chế đặc biệt như sau này:

1. — Thế nào là tự nhiên hương? Mùi thơm thanh nhã ngon hơi như mùi cốm, vừa mát vừa bổ vị sinh, uống sang trong cổ cứ man mát ngọt ngọt, có kinh nghiệm ta mới có giá trị, không như các thứ chế lại thêm liu

2. — Thế nào là nguyên chất? Chế Tiên-long được 7, 8 nước, cũng vẫn nước thứ 2, 3, 4 cũng ngon, giang chế đậm đà không như chế mất ngả kia

Chế Tiên-long nguyên chất, đã có giấy thí nghiệm tại tòa thí nghiệm nhà nước chế Tiên-long không có tí chất độc nào cả.

3. — Các quí khách dùng chế Tiên-long lợi một thành hai, vì là một ấm chè khác tố phẩm, mà chế Tiên-long với 2 phần là đã một ấm rồi, nếu đã ý như chè khác thì đắt quá.

Phẩm. — Bản hiệu lại chuyên môn chế tạo ra cả các thứ y dược rất hiệu rất đượng giá giang, [illegible] vì cây bằng thảo mộc của quí khách ai muốn hiểu vị của, hãy được, nhà bán đồng hương [illegible] chấn hưng nội hóa cho có phẩm vật ở các tỉnh

Các Tổng-cục Tiên-long có bán Tạp chí Thân kinh

Kính cáo

Tổng cục: [illegible]

Tiên long Thương đoàn

Sách nên xem

BỆNH DỊCH-TẢ

Của ông y phó TRẦN-ĐỨC-HỢP soạn giá 0$10

Có bán ở HUẾ: nhà in Đắc-lập

THANH-HOA: hiệu thuốc F. Giáo

HANOI: nhà in LÊ-VĂN-TÂN

MÔNG LƯƠNG ĐƯỜNG

Pharmacie et médecin

N°, 80 Rue Daingai-Soctrang.

Bổn đường bán đủ các món thuốc, sống, chín, và cao, đơn, hườn, tán của các nhà trứ danh trong cõi Đông-dương này. Trong tiệm lại sẵn có thầy danh y coi mạch bốt thuốc, rất tiện cho các ngài trông lúc cần dùng.

Bổn đường có chế hườn thuốc thiên-thời, trị bệnh thổ tả, cho khắp mọi nơi dùng đâu lành đó, thuốc ấy chỉ cho không, không bán chác gì, nếu ai có bệnh cần kíp, bất luận quen lạ, xa gần, hỏi đến thì bổn đường xin sẵn lòng gởi biếu ngay.

NAM-HƯNG TƯ-NGHIỆP HỘI XÃ

Có mấy lời bố cáo cho những cổ đông chưa đóng đủ tiền phần hùn đặng rõ:

Chiếu theo quyết nghị Đại-hội đồng 8/1/28 đã định rằng những cổ đông nào chưa đóng đủ số bạc hùn của mình tuổi đến ngày 30/4/28 phải đem đến hội-sở mà đóng cho đủ.

Chiếu theo quyết nghị Hội-đồng Quản-lý ngày 14/5/28 định rằng cổ đông nào chưa đóng kịp thời kỳ cho đến ngày 30/6/28 tức là ngày 13 tháng 5 Annam phải đem nộp, nếu quá hạng ấy rồi mà cổ đông nào không chịu đóng cho đủ số, thời hội xã sẽ chiếu theo khoản 12 trong điều lệ mà làm việc.

Tại hội sở đã có điều lệ và cũng có lục yết khoản 12. Xin mời cổ đông đến nhận mà xem.

NAM HƯNG TƯ NGHIỆP HỘI XÃ

cẩn cáo

BẮC NINH

BỆNH QUI DA CÓ THUỐC TIÊN

Nếu ai mắc phải bệnh LẬU hay DƯƠNG MAI mà đã uống thuốc khắp cả mọi nơi rồi, mà vẫn không khỏi, thì nên uống ngay thứ thuốc của hiệu HOÀNG-VĂN-ÍCH số nhà 67 phố ninh xá, tỉnh Bắc-ninh, nặng thế nào cũng phải khỏi, và rất mạc, mà đường sinh dục vẫn đỉ như thường, mà người không có mất mệt một thì nào gọi là có, vẫn ăn uống được như thường, đi lại như thường, uống tự nhiên là khỏi, hai thứ thuốc nầy hiệu đã nổi danh tiếng khắp thế giới, ai cũng biết rằng hai món nầy hay có một, thật thế hẳn không giám nói khoe. Thuốc lậu 1 p. 60, dương mai 2 p. bản hiệu giữ cách lính hóa giao ngân. Bản hiệu lại có thứ thuốc đau mắt giá, có nhiều đồ, hay mắt đỏ mà đang thứ nầy chỉ vài hôm là khỏi hẳn, thứ thuốc nầy kể chiếu có hàng vạn người khỏi rồi, giá 0 p. 25 một lọ, 3 thứ thuốc nầy gởi bán tại số nhà 260 Rue Espagne Saigon, Haiphong Hương hải thư điếm 92 Đề Donnal, Hanoi Nguyễn-San dit Phú-Hà 87 Rue des médicaments, nếu thí nghiệm thì mới biết rằng hay thế nào.

NGUYEN-VAN-THÔNG

DIT TAN THANH

Faifoo – Annam

Entreprise des travaux en Annam

TRANSPORT D'AUTOMOBILE

LIBRAIRIE CORDONNERIE EPICERIE CHAPELLERIE

Bảo lãnh cửa nhà và kiểu lương đạo lộ.

Buôn bán [illegible] xe điện.

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trí

có bán sỉ và bán lẻ đủ thứ thuốc Tây, y như mấy Đại-dược phòng Langsa ở Saigon vậy.

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trí

có bán thuốc trị về bịnh TIÊU-LA đã nổi danh, thuốc nầy uống khỏi chích, ít tốn bao, lại kín đáo.

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trí

có bán thuốc trị về bịnh CHÍ-CÓC, CHÚM-BAO, nặng nhẹ thế nào, uống vào cũng hết.

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trí

là ngôi hàng Đồng-bang ta nên chiếu cố, vì là của người Annam mình lập ra, và buôn bán không thua gì các Nhà thuốc Tây lớn khác, ở trong xứ ta.

Xin con Hồng cháu Lạc, nhớ đến Giống Lạc-Hồng

NGUYEN-VAN-TRI

BÀO-CHẾ-SƯ

MYTHO

Téléphone N°32 (Cochinchine) Adresse télégraphique PHARMATRI

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

188-140, Bd Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là: lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không sợ phai trô. Bán lẻ đủ các thứ hàng bombay, hàng Nhựt-bổn v. v... Khăn đội đầu rút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trử bán sỉ và lẻ đủ thứ mà nhuộm của Tây hiệu "Teinture Idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$ 75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê-hồng).

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương nghị

TÂN-LỢI

138-140, Bd Tổng-đốc-Phương Cholon

BÁN BUÔN ĐI KHẮP CÕI ĐÔNG-PHÁP

Thuốc đông hạng 6 lạng

Thuốc dành hạng 3 lạng

Mua buôn tính giá riêng

Thuốc lào "Hoành Phát"

BÁN TẠI HIỆU:

LY SENG BAO

42 Phố hàng bồ HANOI

Giây nói số 230 Hom thơ số 41

CÁO BẠCH

NÊN CHÚ Ý KÉO NHẦM!!!!

Hiệu thuốc Lào THÁI-LAI tỉnh Nam-Định hàng nhất và ngon nhất ở sứ ĐÔNG PHÁP

Bản Hiệu xin cố mấy nhời thay mặt, đa tạ các quý Khách trong cõi ĐÔNG PHÁP đã có lòng chiếu cố mua thuốc Lào của Bản Hiệu

Đã nhiều lần Bản Hiệu tiếp được thơ các quý Khách viết gởi khen rau lại còn cổ động thêm. Nhờ được lòng hảo tâm các quý khách chiếu cố thành ra càng ngày càng đông.

Bởi thế nên bây giờ nhiều người làm giả điếu thuốc như của Bản Hiệu gởi đi các nơi, Bản Hiệu sợ các quý khách mua nhầm phải, bát vào sinh đớm, ho sien cùng các chứng bệnh khác vân vân...

Rồi sau lại tương nhầm thuốc Bản Hiệu, Bản Hiệu sẽ mang tiếng và hổ thẹn mấy những nhời ngợi khen các quý Khách từ trước đến giờ.

Bản Hiệu xin làm một thứ dấu hiệu riêng để các quý Khách biết. Thuốc Lào Bản Hiệu ngoài bọc lá kín lót đỏ và có con dấu hiệu đề chữ sau này (Nam Định Thái Lai thượng hạng) « HIỆU THUỐC LÀO THÁI LAI NAM ĐỊNH NGON ĐẶC BIỆT »

Bản Hiệu có rất nhiều các hạng thuốc mộc sợi và sam sợi ngài nào muốn dùng hạng nào cũng có, thuốc Lào Bản Hiệu mỗi hành nặng tới sáu bảy lạng giờ lên nếu các quý Khách mua nhiều xin tính giá hạ

Thưa các ngài, đã có lòng muốn mua thuốc hoặc hỏi giá hay lấy mẫu thuốc, trong khi gởi thơ hoặc đánh giây thép xin các ngài đề rõ tên và chỗ ở Bản hiệu sẽ xin vâng nhời gởi ngay

Cũng có nhiều lần Bản Hiệu tiếp được giấy nhời cùng thơ không thấy đề rõ chỗ ở cũng có cái đề không được rõ, nên Bản Hiệu không biết đâu mà gởi

Chủ nhân cáo bạch

NUYỄN-TRUNG KHẮC dit THÁI LAI

Commerçant de Tabac Entrepôt N. 5

Rue du Cuivre N. 103 — NAM-ĐỊNH

PHARMACIE PHAN-VAN-GIAO

HIỆU BÀO-CHẾ

THANH HOA — ANNAM

Là Hiệu Bào-chế thuốc tây của ông Phan-văn-Giáo, nguyên bào chế ngạch y-tế, độc-lực tổ chức lên.

Có đủ các thứ thuốc rất tốt và thật tươi của các nhà đại dược phòng trứ danh bên Pháp chế ra chuyên tiếp cũng có thuốc mới gởi đến.

Bán giá tốt phải chăng vì những phụ phí vô ích, đều giảm bớt cả, mà chủ nhân bao giờ cũng sẵn lòng mách bảo các bệnh nhân trong lúc cần cấp mà chưa mời kịp hay mời không được quan thầy thuốc.

Đồng bào ta nên chiếu cố, trước là được thuốc tốt, sau vừa được vui lòng giúp một người Việt-Nam.

MỜI AI LÀ KẺ VIỆT-NAM — XIN HÃY GIÚP NGƯỜI NAM VIỆT

ÔNG VUA THUỐC LẬU LÀ AI?

Chỉ vì có hai phương thuốc lậu 1p50, giang-mai 2p00 nổi tiếng khắp Đông-pháp đủ bệnh nặng đến đâu cũng phải rứt nọc mà không hai sinh độc, nên thiên hạ khen tặng cho hiệu « TỪ NGỌC LIÊN » 78 phố hàng Bông Hanoi có danh hiệu « VUA THUỐC LẬU ».

Hiện ấy nhiều thứ rất tinh hiệu như là: Thuốc ho trẻ con n° 1 giá 0p35 — Rượu tê thấp rất hồ n° 2 giá 2p00 — Thuốc lỵ n° 5 giá 0p20 — thuốc ghẻ n° 7 giá 0p10 — thuốc tả n° 8 giá 0p20 — thuốc n° 10 giá 0p10 — thuốc cam trẻ con n° 11 giá 0p40 — thuốc trừ rệp n° 12 giá 0p20 — thuốc đau bụng n° 13 giá 0p30 — thuốc sốt trẻ con n° 14 giá 0p25 — thuốc bổ thận n° 15 giá 0p70 — thuốc cam răng n° 16 giá 0p10 — thuốc điều kinh n° 17 giá 1p00 — thuốc hơ người nhớn n° 20 giá 0p60 — thuốc rắc mụn giang-mai n° 26 giá 0p20 — thuốc cảm sốt rét cọp nước n° 27 giá 0p25 — Cao đan giọt n° 30 giá 0p10 — 0p20 Long hổ cao n° 31 tức là cao hổ cốt giá 6p00 một lạng, cao này trị bịnh tê thấp rất mầu nhiệm

CÁC HIỆU ĐẠI LÝ

Saigon vỉ tỉnh Cai-Nhum Dinh Thành-vang — Đại hiệu Vĩnh-Tường phố Gia-long — Vinh hiệu Đức Thịnh phố Lo-ga — Tourane Nguyễn Đi Hào phố Đề Hiền Vị — Thanh-hóa Mỹ hiệu Đào 23 grand' Rue — Nhatrang Mông lương thư quán — Quảng Ngãi M. Chế hoàng chea Võ Chánh à Sông Vệ — Faifoo Hoàng Đức Vinh dit Vân-Thành.

Cần Tỉnh nào chưa có đại lý, ai muốn làm xin viết thư về hỏi hiệu TỪ NGỌC-LIÊN ở Hanoi.

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

Directeur Gérant Huỳnh-Thúc Kháng